

На основу члана 16., 61. став (1) и (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02 и 102/09), члана 14. став (1) и став (3) тачка а) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

о информацијама које треба доставити прије успостављања и промјене функционалног блока ваздушног простора

Члан 1.

(Предмет)

Овим Правилником се утврђују захтјеви који су везани за:

а) информације које Босна и Херцеговина, као држава чланица Споразума о успостављању функционалног блока ваздушног простора за централну Европу (у даљем тексту: FАВ СЕ Споразум), заједно са другим државама чланицама FАВ СЕ Споразума, треба да достави Европској комисији (у даљем тексту: Комисија), Европској агенцији за безбједност ваздушне пловидбе (у даљем тексту: EASA), другим државама чланицама Европске уније и заинтересованим странама прије успостављања и промјене функционалног блока ваздушног простора.

б) поступке за пружање информација и достављање примједби од субјеката поменутих у тачки а), прије него што се изврши најавна функционалног блока ваздушног простора Комисији.

Члан 2.

(Подручје примјене)

- (1) Примјена овог правилника неће утицати на суверенитет Босне и Херцеговине над њеним ваздушним простором и на захтјеве Босне и Херцеговине у вези са јавним поретком, јавном безбједности и питањима одбране.
- (2) Примјена овог правилника неће утицати на права и дужности Босне и Херцеговине по Конвенцији о међународном цивилном ваздухопловству из Чикага, тзв. Чикашкој конвенцији.
- (3) Овим правилником примјењиваће се Додатак I уз овај Правилник, који чини његов саставни дио.

Члан 3.
(Дефиниције)

Појмови који се користе у овом правилнику имају сљедеће дефиниције:

- (1) „FAB CE споразум“ означава Споразум о успостављању функционалног блока ваздушног простора за централну Европу, чији је циљ да успостави функционалан блок ваздушног простора, донесу правила и поступци за његову примјену, функционисање и даљи развој да би се постигла усклађеност са захтјевима Јединственог европског неба и успоставиле одговарајуће управне и руководне структуре, који су потписале 5.5.2011. године Република Аустрија, Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Чешка Република, Република Мађарска, Словачка Република и Република Словенија.
- (2) „Дате државе чланице“ означава државе чланице које су се међусобно договориле да успоставе функционални блок ваздушног простора у складу са Правилником о пружању услуга ваздушне навигације у јединственом европском небу. („Сл. Гласник БиХ“ број 45/10 од 1.6.2010. године).
- (3) „EASA“ (*European Aviation Safety Agency*) који се користи у овом правилнику и Додатку I правилника значи Европска агенција за безбједност ваздушне пловидбе.
- (4) "ЕСАА споразум" означава Мултилатерални споразум између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савјета безбједности УН 1244 од 10. јуна 1999.) о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја.
- (5) „EUROCONTROL“ (*The European Organisation for the Safety of Air Navigation*) који се користи у овом правилнику и Додатку I овог Правилника значи Европска организација за безбједност ваздушне навигације.
- (6) “Функционални блок ваздушног простора” значи блок ваздушног простора који се заснива на оперативним захтјевима и који се успоставља без обзира на националне границе, у којем се пружање услуга у ваздушној пловидби и с њима повезаних услуга заснива на ефикасности и оптимизацији, с циљем да се у сваки функционални блок уведе побољшана сурадња између пружаоца услуга у ваздушној пловидби, или ако је примјерено, интегрисани пружалац услуга.

- (7) „Национална ваздухопловна власт“ („*national aviation authority*“) и „национална надлежна власт“ („*national competent authority*“) читаће се као Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине.
- (8) “Прекограничне услуге” значи било коју ситуацију у којој услуге у ваздушној пловидби у једној држави чланици даје пружалац услуга који је сертифициван у другој држави чланици;
- (9) "Прихваћени (*aplicable*) ваздушни простор" означава, кад се ради о свакој држави уговорници, ваздушни простор у надлежности државе уговорнице, који је та држава уговорница одредила у Анексу 1 уз FAB CE Споразум, а који не подлијеже било каквим резервама у складу са чланом 20(1)(б) FAB CE Споразума;
- (10) “Пружаоци услуга ваздушне навигације” означава било које правно или физичко лице које пружа услуге ваздушне навигације за генерални ваздушни саобраћај;
- (11) “Рутна мрежа” означава мрежу одређених рута за усмјеравање протока генералног ваздушног саобраћаја како је неопходно за пружање услуга АТС.
- (12) “SESAR” (*Single European Sky ATM Research*) коју се користи у Додатку I овог Правилника значи развојни програм пројекта Јединствено европско небо.
- (13) "Услуга FAB CE-а" означава сваку услугу ваздушне пловидбе коју су државе уговорнице утврдиле у Анексу 2 FAB CE Споразума која ће се пружати у вези са њиховим прихваћеним ваздушним простором, а која не подлијеже било каквим резервама у складу са чланом 20(1)(б) FAB CE Споразума;
- (14) “Услуга летних информација” значи услуга која је предвиђена за давање савјета и информација корисних за безбједно и ефикасно извођење летова;”
- (15) „Ваздушни простор FAB CE-а” означава ваздушни простор који обухвата прихваћени ваздушни простор сваке државе чланице;
- (16) „Заинтересоване стране“ означава треће земље сусједи функционалног блока ваздушног простора, релевантне кориснике или групе корисника ваздушног простора и тијела која представљају особље као и пружаоце услуга ваздушне навигације који су сусједи онима у функционалном блоку ваздушног простора.
- (17) “Заједница”, "прописи Заједнице", и "држава чланица" тумаче се сагласно тачкама 2. и 3. Анекса II ЕСАА споразума и ставу (2) члана 3. Протокола II, Анекса V, ЕСАА Споразума.

Члан 4.

(Надлежност за провођење Правилника)

Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВНДСА) је надлежна за провођење овог Правилника и Додатка I који чини његов саставни дио, а

у оквиру надлежности које има на основу Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09) и овог Правилника.

Члан 5.

(Функционални блок ваздушног простора)

(1) Босна и Херцеговина, као чланица FАВ СЕ Споразума треба сарађивати са другим државама чланицама FАВ СЕ Споразума, као и са другим државама чланицама Европске уније, а када је то потребно може сарађивати и са трећим земљама.

(2) Код успостављања функционалног блока ваздушног простора, Босна и Херцеговина, као држава чланица FАВ СЕ Споразума мора испуњавати захтјеве из Уредбе (ЕК) бр. 550/2004 која чини саставни дио Правилника о пружању услуга ваздушне навигације у јединственом европском небу („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 45/10 од 1.6.2010. године).

(3) Босна и Херцеговина, као држава чланица FАВ СЕ Споразума, заједно са другим FАВ СЕ државама чланицама мора доставити информације Комисији, EASA - и, другим државама чланицама Европске уније и другим заинтересованим странама и тако им пружити могућност да доставе своје примједбе са циљем олакшавања размјене гледишта. Међутим, Босна и Херцеговина неће достављати тајне информације, пословне тајне или друге повјерљиве информације.

(4) Информације које Босна и Херцеговина треба достављати у складу са овим правилником ће одражавати поштовање циљева функционалних блокова ваздушног простора и помагати Босни и Херцеговини и другим државама чланицама Европске уније у обезбјеђивању усклађености са другим мјерама јединственог европског неба.

(5) Да би се олакшала размјена информација и достављање примједби, информације за које се сматра да су 'прикладне' за достављање државама чланицама Европске уније, Комисији, Европској агенцији за безбједност ваздушне пловидбе (EASA) и другим заинтересованим странама, као и поступци за ову размјену информација, треба да буду јасно изложени.

(6) Стога Босна и Херцеговина треба да заједнички са другим државама чланицама FАВ СЕ и државама чланицама Европске уније достави информације и један комплет информација и доказа по функционалном блоку ваздушног простора.

(7) Успостављање функционалног блока ваздушног простора се треба посматрати као правни процес уз помоћ којег Босна и Херцеговине, државе чланице FАВ СЕ и државе чланице Европске уније морају унаприједити сарадњу између својих појединих блокова ваздушног простора. Босна и Херцеговина, као чланица FАВ СЕ споразума, у складу са Уредбом (ЕК) бр. 550/2004, која чини саставни дио Правилника о пружању услуга ваздушне навигације у јединственом европском небу („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 45/10), треба да предузме неопходне мјере да испуни овај захтјев најкасније до 4. децембра 2012.

(8) Утврђивање да ли је функционални блок ваздушног простора промијењен, за Босну и Херцеговину, треба вршити на основу истих критерија, као и за све државе чланице Европске уније и треба се ограничити на оне промјене које имају значајан утицај на

функционални блок ваздушног простора и/или на сусједне функционалне блокове ваздушног простора или државе чланице.

(9) У складу са чланом 13а Уредбе (ЕК) бр. 549/2004 Европског парламента и Савјета, која чини саставни дио Правилника о успостављању оквира за успостављање Јединственог европског неба („Службени гласник БиХ“ број 45/10, објављен 1.6.2010. године) Босна и Херцеговина заједно са државама чланицама FАВ СЕ Споразума, државама чланице Европске уније и Комисијом, треба да врши координацију са EASA-ом како би се осигурало да су сви аспекти безбједности летења (*safety*) узети у обзир приликом имплементације јединственог европског неба.

(10) Овај правилник не утиче на интересе политике ваздухопловне безбједности (*security*) или одбране Босне и Херцеговине, која се односи на потребу за тајношћу у складу са чланом 13. Уредбе (ЕК) бр. 549/2004 која чини саставни дио Правилника о успостављању оквира за успостављање Јединственог европског неба („Службени гласник БиХ“ број 45/10, објављен 1.6.2010. године)

(11) Према члану 83. Чикашке конвенције Босна и Херцеговина и државе чланице, које успостављају функционални блок ваздушног простора, ће морати код Међународне организације за цивилно ваздухопловство (ICAO) регистровати споразуме или договоре о функционалним блоковима ваздушног простора и све њихове касније допуне и измјене.

(12) Успостављање функционалних блокова ваздушног простора који би резултовали промјенама граница ICAO-ве области информативне контроле летења (FIR) или средстава и услуга које се пружају унутар тих граница и даље треба да подлијежу ICAO-овом процесу планирања ваздушне пловидбе и поступку за допуну и измјену ICAO-ових планова ваздушне пловидбе

(13) Босна и Херцеговина приликом успостављања функционалног блока ваздушног простора треба да осигура дјелотворно испуњавање својих обавеза из области безбједности летења. Босна и Херцеговина треба показати и пружити неопходне гаранције да ће функционални блок ваздушног простора бити успостављен и да ће се њиме управљати на безбједан начин и да ће се позабавити елементима управљања безбједношћу летења држава чланица FАВ СЕ Споразума и пружалаца услуга ваздушне навигације који су повезани са успостављањем функционалног блока ваздушног простора, са фокусом на улогу и обавезе у области безбједности летења сваког од њих.

(14) Мјере предвиђене овим Правилником су у складу са ставом Одбора јединственог неба.

Члан 6.

(Доказивање усклађености)

Босна и Херцеговина, као чланица FАВ СЕ Споразума ће, заједнички са осталим државама чланицама FАВ СЕ Споразума, достављати информације утврђене у Додатку I овог правилника да би доказале да су испуњени захтјеви из члана 9а Уредбе (ЕК) бр. 550/2004, која чини саставни дио Правилника о пружању услуга ваздушне навигације („Службени гласник БиХ“ број 45/10, објављен 1.6.2010. године).

Члан 7.

(Поступак за размјену информација за нове функционалне блокове ваздушног простора)

(1) Босна и Херцеговина ће, заједно са другим државама чланицама FАВ СЕ Споразума, достављати Комисији информације утврђене у Додатку овог правилника најкасније до 24. јуна 2012. године. Комисија их, ради давања примједби, ставља на располагање EASA-и, другим државама чланицама и заинтересованим странама, најкасније једну седмицу након пријема информација.

(2) Примједбе EASA-е, других држава чланица и заинтересованих страна се достављају Комисији најкасније два мјесеца након пријема информација.

(3) Босна и Херцеговина ће, заједно са другим државама чланицама FАВ СЕ Споразума, прије успостављања свог функционалног блока ваздушног простора, прописно размотрити добијене примједбе.

Члан 8.

(Промјене успостављеног функционалног блока ваздушног простора)

(1) Успостављени функционални блок ваздушног простора је промијењен када предложена промјена доводи до промјена дефинисаних димензија функционалног блока ваздушног простора.

(2) Најмање шест мјесеци прије него се промјена примијени, Босна и Херцеговина, заједно са другим чланицама FАВ СЕ Споразума, обавјештава Комисију о предложеним измјенама, те достављају информације којима се измјена поткрепљује, ажурирајући по потреби информације које су достављене за успостављање функционалног блока ваздушног простора.

(3) Примједбе EASA-е, других држава чланица и заинтересованих страна се достављају Комисији најкасније два мјесеца након пријема информација. Комисија без одлагања доставља добијене примједбе и своје властите примједбе Босни и Херцеговини и другим државама чланицама FАВ СЕ Споразума.

(4) Босна и Херцеговина и друге државе чланице FАВ СЕ Споразума разматрају добијене примједбе, прије него што промијене свој функционални блок ваздушног простора.

Члан 9.

(Већ успостављени функционални блокови ваздушног простора)

Босна и Херцеговина и друге државе чланице FАВ СЕ Споразума, које су већ успоставиле функционални блок ваздушног простора прије ступања на снагу овог правилника, осигуравају да све потребне информације утврђене у додатку овог Правилника, које нису достављене као дио њихове најаве, буду достављене Комисији најкасније до 24. јуна 2012.

Члан 10.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана његовог објављивања у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине”.

ДОДАТАК I
ИНФОРМАЦИЈЕ КОЈЕ ТРЕБА ДОСТАВИТИ

ДИО I
Опште информације

1. Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума наводе:

- (а) контакт тачку за функционални блок ваздушног простора;
- (б) дефинисане димензије функционалног блока ваздушног простора;
- (ц) заједнички деизигниране пружаоце контроле летења и пружаоце метеоролошких услуга, према потреби, и њихова појединачна подручја одговорности;
- (д) пружаоце услуга контроле летења који нису сертификовани у складу са чланом 7(5) Уредбе (ЕК) бр. 550/2004 која је саставни дио Правилника о пружању услуга ваздушне навигације у јединственом европском небу („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 45/10), и њихова појединачна подручја одговорности.

2. Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума достављају сљедеће информације о закљученим споразумима у вези са успостављањем или промјеном функционалног блока ваздушног простора, укључујући:

- (а) примјерак докумената који одражавају међусобни договор датих држава чланица FАВ СЕ Споразума да успоставе функционални блок ваздушног простора;
- (б) информације о рјешењима између националних надзорних тијела у функционалном блоку ваздушног простора;
- (ц) информације о рјешењима између пружалаца контроле летења у функционалном блоку ваздушног простора;
- (д) информације о рјешењима између надлежних цивилних и војних власти у вези са њиховим учешћем у управним структурама функционалног блока ваздушног простора.

3. Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума се могу позвати на информације које су већ достављене Комисији у оквиру имплементације јединственог европског неба.

ДИО II
Захтјеви из члана 9а(2) Уредбе (ЕК) бр. 550/2004

Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума достављају информације, укључујући пропратну документацију, која се односи на захтјеве из члана 9а(2) Уредбе (ЕК) бр. 550/2004, која Уредба чини саставни дио Правилника о пружању услуга

ваздушне навигације у јединственом европском небу („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 45/10).

1. Анализа опасности и средстава за њихову контролу (safety case) за функционални блок ваздушног простора

Кад се ради о анализи опасности и средстава за њихову контролу у функционалном блоку ваздушног простора, достављају се следеће информације:

- (а) заједничка политика безбједности летења или планови за успостављање заједничке политике безбједности летења;
- (б) опис рјешења за истраживање несрећа и инцидената и планови о томе како се бавити сакупљањем, анализом и размјеном података о безбједности летења;
- (ц) опис начина на који се управља безбједношћу летења да би се избјегло погоршање у учинку безбједности летења унутар функционалног блока ваздушног простора;
- (д) опис рјешења којима се јасно утврђују и додјељују надлежности и међувезе кад се ради о утврђивању циљева безбједности летења, надзору безбједности летења и повезаним мјерама присиле кад се ради о пружању услуга ваздушне навигације унутар функционалног блока ваздушног простора;
- (е) документација и/или изјава да је, прије увођења оперативних измјена које настају као резултат успостављања или промјене функционалног блока ваздушног простора, извршена процјена безбједности летења, укључујући утврђивање опасности.

2. Оптимално коришћење ваздушног простора, узимајући у обзир токове ваздушног саобраћаја

Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума достављају следеће информације:

- (а) опис односа са одговарајућим функцијама мреже за управљање ваздушним простором и управљање протоком ваздушног саобраћаја поменутих у члану 6. Уредбе (ЕК) бр. 551/2004 Европског парламента и Савјета, која је саставни дио Правилника о организацији и кориштењу ваздушног простора у јединственом европском небу („Службени гласник БиХ“ број 45/10) укључујући координацију, рјешења и поступке за постизање оптималног коришћења ваздушног простора;
- (б) кад се ради о управљању ваздушним простором унутар функционалног блока ваздушног простора који није обухваћен функцијама мреже поменутих у члану 6. Уредбе (ЕК) бр. 551/2004, која је саставни дио Правилника о организацији и кориштењу ваздушног простора у јединственом европском небу („Службени гласник БиХ“ број 45/10) информације о:
 - рјешењима за интегрисано управљање ваздушним простором,
 - одредбе о заједничком коришћењу података о управљању ваздушним простором,

— рјешења за дјелотворно заједничко доношење одлука;

(ц) кад се ради о координацији у реалном времену унутар функционалног блока ваздушног простора:

— опис како се управља прекограничним активностима ако се стварају нове области које настају као резултат успостављања или промјене функционалног блока ваздушног простора.

3. Усклађеност са европском мрежом рута

Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума достављају информације да би показале да су нацрт и имплементација рута за функционални блок ваздушног простора у складу са, и довршени унутар успостављеног процеса за укупну координацију, развојем и примјеном европске мреже рута поменутих у члану 6. Уредбе (ЕК) бр. 551/2004, која чини саставни дио Правилника о организацији и кориштењу ваздушног простора у јединственом европском небу („Службени гласник БиХ“ број 45/10).

Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума се могу позвати на информације које су већ достављене Комисији у оквиру имплементације јединственог европског неба.

4. Укупна додатна вриједност заснована на анализи трошкова и добити

Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума достављају изјаве које потврђују:

(а) да је извршена анализа трошкова и добити у складу са стандардном индустријском праксом, између осталог уз коришћење модела дисконтирања будућих новчаних токова (*discounted cash flow analysis*);

(б) да анализа трошкова и добити пружа консолидован преглед утицаја успостављања или промјене функционалног блока ваздушног простора на цивилне и војне кориснике ваздушног простора;

(ц) да анализа трошкова и добити показује укупни позитиван финансијски резултат (нето садашња вриједност и/или интерна стопа добити) за успостављање или промјену функционалног блока ваздушног простора;

(д) да функционални блок ваздушног простора доприноси смањењу утицаја ваздухопловства на околину;

(е) да су вриједности за трошкове и добити, њихови извори и претпоставке направљене за израду анализе трошкова и добити биле документоване;

(ф) да су главни носиоци интереса били консултовани и да су пружили повратне информације о процјени трошкова и добити који се могу примјенити на њихове операције.

5. Осигурати добар и флексибилан пренос одговорности за контролу летења између јединица контроле летења

Босна и Херцеговина и државе чланице FAB CE Споразума достављају информације да докажу да је пренос одговорности за контролу летења унутар функционалног блока ваздушног простора добар и флексибилан. Ово укључује сљедеће информације о измјенама које се уводе успостављањем или промјеном функционалног блока ваздушног простора:

(а) опис рјешења за прекогранично пружање услуга контроле летења;

(б) рјешења закључена да се унаприједи поступци координације између пружалаца услуга контроле летења унутар функционалног блока ваздушног простора и даље иницијативе планиране за унапређење координације;

(ц) опис рјешења закључених да би се унаприједили поступци координације између релевантних цивилних и војних пружалаца услуга контроле летења и даље иницијативе планиране за унапређење координације у складу са концептом флексибилног коришћења ваздушног простора;

(д) опис рјешења закључених би се унаприједили поступци координације између релевантних сусједних пружалаца контроле летења и даље иницијативе планиране за унапређење координације.

6. Осигурати усклађеност између различитих конфигурација ваздушног простора, побољшавајући, inter alia, постојеће области информативне контроле летења

Босна и Херцеговина и државе чланице FAB CE Споразума достављају информације о расположивим плановима о томе како остварити усклађену организацију и класификацију различитих конфигурација ваздушног простора унутар функционалног блока ваздушног простора. Планови укључују:

(а) принципе за класификацију ваздушног простора и организацију ваздушног простора за функционални блок ваздушног простора;

(б) промјене конфигурације ваздушног простора које су резултат усклађивања унутар функционалног блока ваздушног простора.

7. Регионални споразуми закључени унутар ICAO-а

Босна и Херцеговина и државе чланице FAB CE Споразума достављају списак постојећих регионалних споразума закључених у складу са оквиром успостављеним Анексом 11 уз Конвенцију о међународном цивилном ваздухопловству који имају значај кад се ради о успостављању и операцијама функционалног блока ваздушног простора.

8. Постојећи регионални споразуми

Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума достављају списак постојећих споразума које су закључиле једна или више датих држава чланица, укључујући оне са трећим земљама, који су значајни кад се ради о успостављању и операцијама функционалног блока ваздушног простора.

9. Циљеви ефекта за цијелу Европску унију

9.1. Босна и Херцеговина и државе чланице FАВ СЕ Споразума достављају информације о рјешењима која су закључена да би се олакшала усклађеност са циљевима ефекта за цијелу Европску унију који су поменути у члану 11 Уредбе (ЕК) бр. 549/2004. која чини саставни дио Правилника о успостављању оквира за успостављање Јединственог европског неба („Службени гласник БиХ“ број 45/10, објављен 1.6.2010. године).

Број: 1-3-022-1075-1/12

Бања Лука, 30.07.2012. године

Генерални директор

Ђорђе Ратковица, с.р.